

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

25/11/2023

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί δημοσιευμένο άρθρο στον Τύπο στις 10 Οκτωβρίου 2009. Αναφέρεται στον θεσμό της οικογένειας και συγκεκριμένα στην ανάγκη των παιδιών για αλληλεπίδραση με τους γονείς.

Τα παιδιά διψούν για αλληλεπίδραση

Κύριος γνώμονας της συμπεριφοράς του παιδιού είναι σχεδόν πάντοτε η αλληλεπίδρασή του. Θα ήταν αφελές να πούμε ότι τα παιδιά μαγεύονται από την ευκολία μιας δραστηριότητας, όπως η τηλεόραση ή ενός τρισδιάστατου παιχνιδιού οθόνης που εμπειριέχουν τη μοναχικότητα. Η αλήθεια είναι ότι διψούν για αλληλεπίδραση. Διψούν να χρησιμοποιήσουν όσο περισσότερες ικανότητες (φυσικές και πνευματικές) έχουν ανακαλύψει ότι έχουν και αδημονούν να ανακαλύψουν και άλλες. Ενθουσιάζονται με την ιδέα ότι ο σημαντικότερος άνθρωπος στη ζωή τους (ο γονιός) μπορεί να έχει αντίστοιχες ανάγκες με αυτά. Είναι απίστευτη η αίσθηση για το παιδί να αντιλαμβάνεται ότι ο πατέρας ή η μητέρα του πραγματικά χαίρεται (και δεν προσποιείται) παίρνοντας μέρος σε μια δραστηριότητα μαζί του. Τελικά, η αλληλεπίδραση αυτή, εκτός από δημιουργική για το παιδί και τη διαπαιδαγώγησή του, γίνεται θεμέλιος λίθος της σχέσης και πολλές φορές αγχολυτική για τον υπερδραστήριο γονέα.

Από πολύ μικρή ηλικία το παιδί απευθύνεται ακόμα και στις εκφράσεις του

προσώπου του γονέα για να αποφασίσει αν του αρέσει κάτι ή όχι. Όσο πιο συχνή η αλληλεπίδραση λοιπόν, τόσο καλύτερη και η αίσθηση που έχει το παιδί για την πραγματικότητα. Φανταστείτε ένα παιδί που στηρίζει την αντίληψη του για την πραγματικότητα στην εικονική πραγματικότητα ενός κινουμένου σχεδίου (κολλημένο μπροστά σε μια οθόνη) και ένα παιδί που κινείται μέσα στην πραγματικότητα (της πόλης του, της γειτονιάς του, της μουσικής, της τέχνης, της Ιστορίας) και μπορεί να ελέγχει την αντίληψη του γι' αυτήν μέσα από τις εκάστοτε αντιδράσεις του γονιού. Το δεύτερο αισθάνεται σιγουριά και σταθερότητα μέσα από τον γονιό για την πραγματικότητα του, ενώ το πρώτο αναρωτιέται γιατί εδώ που ζει όλα είναι τόσο δύσκολα και απαιτούν τόση προσπάθεια.

Το παραπάνω δεν αποτελεί και το μοναδικό πλεονέκτημα. Σκεφτείτε πώς δημιουργείται, πώς αναπτύσσεται και πώς εδραιώνεται μια οποιαδήποτε σχέση στη ζωή ενός ανθρώπου. Πρέπει να ανακαλύψουμε τα κοινά ενδιαφέροντα. Πρέπει να δούμε τον τρόπο που τα δύο μέλη της σχέσης διαχειρίζονται καταστάσεις. Και βέβαια έχουμε ανάγκη να παρατηρήσουμε αν μπορούμε να συνεργαστούμε. Για να τα καταφέρουμε όλα αυτά αρκεί να δραστηριοποιούμαστε μαζί. Πόσο μάλλον στη σχέση που έχει ένας γονιός με το παιδί του. Αρκεί να ανακαλύψουμε τα κοινά μας ενδιαφέροντα, να διαχειριστούμε μαζί καταστάσεις και να συνεργαστούμε. Να βγούμε έξω και να δείξουμε στο παιδί τι μας αρέσει, δίνοντας του έτσι την ευκαιρία να μας δείξει και αυτό τι του αρέσει. Να καλλιεργήσουμε μαζί τις δεξιότητές μας, επιβραβεύοντας ο ένας τον άλλον. Όσο ο γονιός μένει άπραγος, τόσο μένει και το παιδί. Όσο ο γονιός μένει άπραγος, τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες στην εφηβεία να δημιουργηθεί ένα κοινωνικά δυσλειτουργικό και μόνιμα ανικανοποίητο παιδί. Κάνοντας κάτι διαφορετικό από τα τετριμμένα με το παιδί, ο γονιός σίγουρα θα νιώσει σημαντικός και σωστός στον ρόλο του, μια και το παιδί του θα έχει αυτόματα την ευκαιρία να γνωρίσει πράγματα που χωρίς τη δική του παρότρυνση θα ήταν απλά ανύπαρκτα. Αυτή η αίσθηση γίνεται αυτόματα αγχολυτική σε μια ζωή που η ρουτίνα αποτελεί το κέντρο της καθημερινότητας. Έτσι, η κοινή δραστηριότητα δεν ωφελεί μόνο τη ζωή και την ανάπτυξη του παιδιού αλλά και την ψυχική υγεία του γονιού. Είναι αλήθεια, λοιπόν, ότι πρέπει γονείς και παιδιά να ζουν την πραγματικότητα μαζί όπως είναι, γεμάτοι ενδιαφέρον για άγνωστους κόσμους και όχι «φυλακισμένοι» μέσα σε ένα εύκολο και φαινομενικά ασφαλές περιβάλλον.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

α. Αναπτύσσω στο τετράδιό μου το νόημα του παραπάνω κειμένου. Ποια βασική αντίθεση κυριαρχεί στις δύο πρώτες παραγράφους του άρθρου;

8 μονάδες

β. Τελικά, η αλληλεπίδραση αυτή, εκτός από δημιουργική για το παιδί και τη διαπαιδαγώγησή του, γίνεται θεμέλιος λίθος της σχέσης και πολλές φορές αγχολυτική για τον υπερδραστήριο γονέα (1^η παράγραφος). Τι ακριβώς εννοεί ο/η αρθρογράφος; Αναπτύσσω την απάντησή μου σε περίπου 80-100 λέξεις.

7 μονάδες

2^Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

α. Προσδιορίζω την έγκλιση, τον χρόνο, τη χρονική βαθμίδα και το ποιόν ενεργείας των υπογραμμισμένων ρημάτων στις προτάσεις που ακολουθούν:

1. Κύριος γνώμονας της συμπεριφοράς του παιδιού είναι η αλληλεπίδρασή του.
2. Πρέπει να ανακαλύψουμε τα κοινά ενδιαφέροντα.
3. Φανταστείτε ένα παιδί που στηρίζει την αντίληψη του για την πραγματικότητα στην εικονική πραγματικότητα ενός κινουμένου σχεδίου.
4. Θα ήταν αφελές να πούμε ότι τα παιδιά μαγεύονται από την ευκολία μιας δραστηριότητας.

4 μονάδες

β. Προσδιορίζω το θέμα, το είδος του (ενεστωτικό ή αοριστικό) και το ποιόν ενεργείας των υπογραμμισμένων ρημάτων στις προτάσεις που ακολουθούν:

1. Διψούν να χρησιμοποιήσουν όσο περισσότερες ικανότητες έχουν ανακαλύψει ότι έχουν.
2. Ενθουσιάζονται με την ιδέα ότι ο σημαντικότερος άνθρωπος στη ζωή τους μπορεί να έχει αντίστοιχες ανάγκες με αυτά.
3. Από πολύ μικρή ηλικία το παιδί απευθύνεται ακόμα και στις εκφράσεις του προσώπου του γονέα για να αποφασίσει αν του αρέσει κάτι ή όχι.
4. Και βέβαια έχουμε ανάγκη να παρατηρήσουμε αν μπορούμε να συνεργαστούμε.

3 μονάδες

γ. Προσδιορίζω τον τρόπο ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου, καθώς και τη συνδετική λέξη που με βοήθησε να τον εντοπίσω. Αιτιολογώ την απάντησή μου με αναφορές στο κείμενο.

1,5 μονάδες

δ. Βρίσκω τρία ομόρριζα (απλά ή σύνθετα) για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: *παιδί, πατέρας*

1,5 μονάδες

3^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

Αναπτύσσω στο ημερολόγιό μου ένα περιστατικό που συνέβη στην οικογένειά μου και με έκανε να αγαπήσω ακόμη περισσότερο τη μητέρα ή τον πατέρα μου. Πέραν της αφήγησης του ίδιου του γεγονότος, δίνω έμφαση στις προσωπικές μου σκέψεις και στα συναισθήματα που

ένιωσα με αυτή την αφορμή. Το κείμενό μου να έχει έκταση περίπου 200-250 λέξεις.

25 μονάδες

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΖΩΡΖ ΣΑΡΗ

Και πάλι στο σχολείο...

Το μυθιστόρημα της Ζωρζ Σαρή Ε. Π. (1995) αναφέρεται στη σχολική ζωή και ειδικότερα στη φιλία της με τη συμμαθήτριά της Άλκη (Ζέη), με την οποία από τότε είχαν αποφασίσει ότι θα είναι Ε[νωμένες] Π[άντα]. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα, όλες οι συμμαθήτριες της Σχολής Θηλέων επιστρέφουν από τις καλοκαιρινές διακοπές, σχολιάζουν τις εντυπώσεις και τις εμπειρίες που έζησαν και, μέσα σε κλίμα αισιοδοξίας και χαράς, ξεκινούν τη νέα σχολική χρονιά.

Η τάξη γιορτάζει τη χαρά της πρώτης μέρας. Αγκαλιές, φιλία, γέλια, φωνές και ψίθυροι, μικρά και μεγάλα μυστικά, φρεσκοσιδερωμένες ποδιές, καινούρια παπούτσια, καινούριες τσάντες, μαλλιά κοντά, μαλλιά μακριά, κοτσιδάκια, κοτσίδες, πιαστράκια, μπαρέτες, χτενάκια, κορδέλες. Μάτια λαμπερά γεμάτα θάλασσες και βουνά, γεμάτα παιχνίδια, γεμάτα τρέλες. Η τάξη ξεχείλισε από τις καλοκαιριάτικες αναμνήσεις. Η κάθε μαθήτριά έχει να λείπει για το δικό της καλοκαίρι.

Η Λένα πήγε στην Κηφισιά, έμεινε σ' ένα μεγάλο ξενοδοχείο, το «Σεμίραμις»... Έτρωγε μεσημέρι βράδυ στο εστιατόριο...

Η Ίντα πήγε στο νησί των Ιπποτών, στη Ρόδο...

Η Αθηνούλα πήγε στο σπίτι της γιαγιάς, στο Παλιοσέλι της Κόνιτσας...

- Η γιαγιά μου έκανε όλα τα χατίρια.

(Ο πατέρας της και η μητριά της πήγαν πάλι στην Ευρώπη...)

Η Άλκη στο αιώνιο Μαρούσι με τις βόλτες του.

- ... και το βράδυ πηγαίναμε με τη Λενιώ στον κινηματογράφο...

Η Αννούλα στο Φάληρο με καπέλο ως να γείρει ο ήλιος κι ύστερα μάλλινο ζακετάκι, να μην κρυολογήσει το παιδί...

- Αχ!

Η Ζωρζ ξυπόλυτη στο Καβούρι.

- Φεύγαμε με τη Ρενέ πρωί, πολύ πρωί, να προλάβουμε τη θάλασσα λάδι, και γυρίζαμε για φαγητό περασμένες δύο. Τα βράδια...

- Πού πήγες διακοπές; ρώτησα τη Λίλη.

Κι αυτή, δίχως να χρωματίσει τη λέξη, απάντησε:

- Στο Παρίσι.

- Και πώς είναι ο Παρίσι;

- Πώς θες να 'ναι; Παρίσι.

Η Κική πήγε στη Μάνη.

- Ε, και να βλέπατε τον πύργο των παππούδων μου! Στους τοίχους κρέμονται οι πρόγονοί μας, και στο σκαλιστό μακρόστενο τραπέζι κάθονται είκοσι τέσσερα άτομα, και πάνω από το τραπέζι έχει έναν πολυέλαιο μπρούντζινο με είκοσι τέσσερις λαμπτήρες...

Η φαντασμένη. Άντε να ξεχωρίσεις, όταν μιλάει, το ψέμα από την αλήθεια...

Η Αθηνά πήγε στην Κερασιά, στο σπίτι της γιαγιάς. Διάβαζε, έγραφε στις φίλες της, έγραφε σίχους.

Η Όλγα πήγε -πού αλλού;- στο Χιλιομόδι. Η Πόπη στο Λουτράκι, η Τίλδα στη Γλυφάδα, έχουν δικό τους σπίτι εκεί...

Η Ποζέλι δε θα 'ρθει φέτος στο σχολείο. Πέρσι κουράστηκε πολύ, να ξυπνάει νωρίς για να προλαβαίνει τα μαθήματα. Πώς να ταιριάζει το νυχτερινό τραγούδι με τη Σχολή Θηλέων; Άλλωστε, τώρα το όνομά της μπήκε με μεγάλα γράμματα έξω από τη **Μάντρα του Απτίκ**.* Γύρω του, τη νύχτα, αναβοσβήνουν πολύχρωμα λαμπιόνια. Αντίο, Ποζελάκι...

- Πώς σε λένε; ρώτησαν την καινούρια οικότροφο.

- Μαριάννα Κωβαίου.

- Σε ποιο σχολείο πήγαινες;

- Στη Θεσσαλονίκη... Τώρα οι γονείς μου μ' έστειλαν εδώ.

Αδύνατη, μικροκαμωμένη, με το κεφάλι γεμάτο μπουκλες και μπουκλάκια.

Ομορφούλα.

Παρ' ολίγο να μην έρθει ούτε η Μίνα.

- Ήθελε ο μπαμπάς μου να με στείλει στο Τορόντο, σ' έναν αδερφό του που δεν έχει παιδί, πολύ πλούσιο... Εγώ δεν ήθελα, φοβόμουν να φύγω, και η μαμά έμπηξε τις φωνές:

«Δε δίνω σε κανέναν τα παιδιά μου, τα θέλω όλα κοντά μου...».

Η Μίνα έχει έντεκα αδέρφια.

Και η Άλμπα, η λιγομίλητη, τους είπε πως πήγε στην Αίγινα και πως τα είχε περάσει πολύ ωραία.

(Δεν τους είπε πως ο Αιμίλιος, ο αδερφός της Μαρίνας, την τελευταία μέρα του καλοκαιριού τής γλίστρησε κι ένα ραβασάκι μέσα στην τσέπη. «Σ' αγαπώ», της έγραφε, κι εκείνη δεν κοιμήθηκε όλη τη νύχτα. Τώρα τον σκέφτεται...)

- Η Αίγινα είναι το πιο όμορφο νησί του κόσμου.

Δεν πρόλαβε να πει άλλα. Η Ζωρζ την έκοψε:

- Μα κι εγώ έχω πάει στην Αίγινα, στη Βαγία. Έκανα γαϊδουροκαβαλαρία, κι **ο ναός της Αφαιάς*** ήταν πάνω από το κεφάλι μας. Ο Παναγιώτης, ο φίλος μου...

- Τα ξέρουμε... τα ξέρουμε, μας τα 'χεις ξαναπεί! φώναξαν οι φίλες της.

Κι ήταν η πρώτη μέρα στο σχολείο πανηγύρι.

Όταν μπήκε στην τάξη η κυρία Ερασμία, με το ράσο της και τις μαύρες παντόφλες, όλες οι μαθήτριες ήταν αναψοκοκκινισμένες.

- Αγαπηταί μαθήτριάι, σας εύχομαι καλήν πρόοδον... Η δεσποινίς Κλάρα θα σας ανακοινώσει το πρόγραμμα.

Μόλις απομακρύνθηκε η κυρία Διευθύντρια, έγινε χαλασμός από τα πολλά χειροκροτήματα. Η αγαπημένη καθηγήτρια ανέβηκε στην έδρα -ήταν όμορφη, πιο όμορφη από πέρσι. Καινούριο ταγεράκι, μπλε με άσπρες κουκκίδες, και μπλε γραβάτα. Μούρλια! Ευχαρίστησε για την υποδοχή και τους έκανε νόημα να σταματήσουν.

Τους είπε:

- Καλές μου φίλες, με πολλή χαρά σάς ξαναβρίσκω. Πιστεύω πως φέτος θα πούμε πολλά, πιο πολλά από πέρσι... Δε χρειάζεται να φωνάξω κατάλογο. Μόνο μια καινούρια μάς ήρθε. Καλώς όρισες, Μαριάννα... Φέτος, συνέχισε η δεσποινίς Κλάρα, θα δώσουμε μεγάλη βαρύτητα στη γλώσσα. Θα διαβάσουμε κλασικούς και σύγχρονους συγγραφείς, και, φυσικά, ποίηση. Θα είμαι πολύ απαιτητική στην έκθεση. Θα συζητάμε κάθε συντακτικό λάθος, ως και τη στίξη. Η φαντασία του κειμένου θα είναι προσωπική σας επιλογή. Θα είσθε ελεύθερες να γράφετε σωστά, το τονίζω, σωστά, ό,τι προτιμάτε... Και, για να κάνουμε καλή αρχή, σας παρακαλώ για την ερχόμενη Πέμπτη να γράψετε μια έκθεση με θέμα: Το καλοκαίρι μου.

Οι μαθήτριες ενθουσιάστηκαν. Ήταν η έκθεση που ταίριαζε στο κοντινό τους χτες. Η κάθε μαθήτριά θα είχε τα δικά της να πει. Δεκαεννιά ξεχωριστά καλοκαίρια. Η δεσποινίς Κλάρα είχε διαλέξει *Το θέμα!*

Πριν ακόμη χτυπήσει το κουδούνι, δίχως μολύβι και χαρτί, έτσι στον αέρα, η καθεμιά είχε ξεκινήσει την έκθεσή της. «Πρέπει η δική μου να είναι η καλύτερη...», σκεφτόταν η Ζωρζ. Ήθελε να ξεπλύνει την περσινή ντροπή της αντιγραφής. Αν τα κατάφερνε να πάρει άριστα ή έστω ένα λίαν καλώς, τότε θα ομολογούσε στη δεσποινίδα Κλάρα την απάτη και θα της ζητούσε συγγνώμη. Δε θα δυσκολευόταν να γράψει την έκθεση, είχε τόσα και τόσα ζήσει στο Καβούρι της! Θα τα έγγραφε όλα, για την καφασωτή παράγκα, τη θάλασσα στα πόδια τους, τις βουτιές από τον ψηλό βράχο και τα τραγούδια της παρέας στην ακρογιαλιά με την πανσέληνο που ανατέλλει. Αχ, πώς να περιγράψει αυτή την ασημένια γραμμή που σκίζει στα δυο την ασάλευτη θάλασσα! Να σταματήσει το χρόνο πάνω σε μια κόλλα χαρτί, να ζήσει για πάντα την ομορφιά του καλοκαιριού της! Όταν σαν θεά Αθηνά κατέβαινε το λοφάκι, με το σεντόνι άσπρη χλαμύδα και με το χρυσαφί κοντάρι, το ξύλο που είχε βάψει η χρυσοχέρα η Ρενέ! Κυρίαρχος του κόσμου!

- Έι, τη σκούνηξε η Άλκη, χάζεψες; Ας κατεβούμε στην αυλή.

Στην αυλή μεγάλες και μικρές μαθήτριες έκοβαν βόλτες, κουβέντιαζαν, κι ήταν τα λόγια τους άσπρα πουλιά που φτερούγιζαν γύρω τους.

Ζ. Σαρρή, *Ε.Π.*, Πατάκης

Λεξιλόγιο:

- * **Μάντρα του Αττίκ:** θέατρο του τραγουδιστή Αττίκ στην Κυψέλη
- * **ο ναός της Αφαίας:** ιερό της Αφαίας στην Αίγινα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

α. Προσδιορίζω τον χώρο και το χρονικό πλαίσιο εντός των οποίων εκτυλίσσονται οι παραπάνω διάλογοι των μικρών ηρωίδων. Ποιο είναι το θέμα της συζήτησής τους; Αιτιολογώ την απάντησή μου με αναφορές στο κείμενο.

7 μονάδες

β. Ποιος από τους γυναικίους χαρακτήρες κέντρισε περισσότερο το ενδιαφέρον μου και για ποιον/-ους λόγο/-ους; Στη συνέχεια, προσπαθώ να τον ψυχογραφήσω δίνοντας έμφαση στα συναισθήματά του. Αναπτύσσω την απάντησή μου σε περίπου 80-100 λέξεις.

8 μονάδες

2^Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

α. Με ποιον βασικό αφηγηματικό τρόπο επέλεξε η συγγραφέας να δομήσει το έργο της; Για ποιον λόγο έκανε αυτή την επιλογή; Στηρίζω την απάντησή μου σε στοιχεία του κειμένου.

5 μονάδες

β. Ποιο από τα εκφραστικά μέσα που αξιοποιούνται στο κείμενο κέντρισε περισσότερο το ενδιαφέρον μου; Για ποιον/-ους λόγο/-ους; Κάνω συγκεκριμένη αναφορά στο κείμενο.

5 μονάδες

γ. Πώς θα χαρακτήριζα το ύφος της αφηγήτριας; Για ποιους λόγους υιοθετεί το

συγκεκριμένο ύφος; Στηρίζω την απάντησή μου σε στοιχεία του κειμένου.

5 μονάδες

3^η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

Ποια κοινά στοιχεία και ποιες διαφορές θα μπορούσα να εντοπίσω ανάμεσα στην πρώτη μέρα του σχολείου των μικρών ηρωίδων του μυθιστορήματος και τη δική μου ύστερα από τις καλοκαιρινές διακοπές; Πώς ήταν η «ατμόσφαιρα» της πρώτης ημέρας και στις δύο περιπτώσεις; Είχα παρόμοια συναισθήματα και σκέψεις με τις μικρές ηρωίδες ή όχι; Αναπτύσσω τις σκέψεις μου σε μία παράγραφο περίπου 120-150 λέξεων.

20 μονάδες

ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !!!